

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
504-060.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полученем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 13-00 „
Піврічно 26-00 „
Річно 48-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 долар, фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
фр., Чехословаччині 30 ч. к.
— в усіх прочих краях по
7-50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДЬОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Достатнє життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні зв'язки
Економічну незалежність
Реальні користи

Складаючи свої ошадности
в Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“,
Львів, вул. Руська ч. 20.

За масове членство в „Просвіті“.

ЗАКЛИК ГОЛОВНОГО ВИДІЛУ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“ У ЛЬВОВІ.

Український Народе!

„Просвіта“ — перша збудила нас до нового життя!

„Просвіта“ — поклала тривалі основи під культурний та економічний наш розвиток!

„Просвіта“ — все стоїть на сторожі Духа Народу!

„Просвіта“ — наша перемога!

Нестримно йдуть цілі й десятиліття... Ідуть і незатертий слід лишають по собі.

Отак на очах уже нашого покоління історичним актом припечатала „Просвіта“ своє перше півстоліття.

Отак у наступних десяти роках із руїн двигне нове життя і змагання.

І надале вже 1935-й рік, що в ньому святкуватиме Український Народ великі роковини — 70-літній ювілей своєї „Просвіти“!

І духа народу народилася вона, духові цінності вона цілі десятиліття плекала, тож і ювілей її — це

ЮВІЛЕЙ ДУХА НАРОДУ!

Ювілей усіх українців, що в своїй душі носять одну спільну, високу та святу ідею:

Ювілей усіх українців, що розуміють її та змагаються нею;

Ювілей усіх українців, що готові зі самопожертвою служити їй та принести для неї жертви.

„ПРОСВІТА“ — ЦЕ МИ!

Вона — наш Дух безсмертний, вольний!

Вона — життя і змагання наших поколінь!

Вона — сумління наше, гордость, честь і слава!

І найкращим пошануванням її ювілею та одночасно й гідним пошануванням самих себе, в пошанування Народу, буде

МАСОВЕ ПОГОЛОВНЕ ЧЛЕНСТВО „ПРОСВІТИ“.

Добро нашої Батьківщини вимагає, щоб у нас і всеукраїнська організація духових сил була сильна й могутня! Колиж бодай що десятилітній український громадянин і що десятилітній український громадянин стане негачем відданним її членом, матимемо напевно

Смерть ексарха св. Отця в Росії.

До Львова нашіде звістка, що 7-го ц. м. помер у Ватіці ексарх св. Отця для російсько-католиків святого обряду о. Леонід Фіодоров. Отець Фіодоров був висвячений у Царгороді болгарським архієпископом. Перед війною був студентом у Босні, а з вибухом війни виїхав до Росії, де вступив до нього і застали на Сибірі. Вернувшись від війни з вибухом революції у 1917 році до Петрограда і там став його Митрополит Шавинський. Наш Митрополит призначив теж о. Фіодорова ексархом для російсько-католиків; колиж можна було порозумітися з Римом, те призначення підтвердив, а радше призначив о. Фіодорова від себе, римський Папа. (Ексарх — це наче заступник

НЕПРОГЛЯДНІ РЯДИ ЧЛЕНІВ „ПРОСВІТИ“.

Масове членство — це наша загальнонаціональна конечність уже нинішньої днини. Тому ми вже розпочали в краю ударну акцію. До помочі в ній стануть усі ідейні українці!

На ближніх наших землях переводить уже цю акцію просвітня організація при помочі свого апарату: повітових організаторів і мужів довіря у громадах.

До кінця квітня 1935 р. переведемо тут повне зєднання наших духових сил під ідейним прапором „Просвіти“!

Адже маємо тут яких 10 тисяч різних низових організацій, понад 100 тисяч їхніх провідників і яких 700 тисяч їхніх членів.

На всіх інших землях, на еміграції, усюди, куди лише заїде цей заклик, створюється негайно Комітет Діячів „Просвіти“ та зорганізують членство „Просвіти“, поширивши його на всіх українців, що живуть на терені усієї дотичної країни.

Таким робом створимо одну, могутню

СУЦІЛЬНУ СИЛУ „ПРОСВІТИ“!

Український Народе!

Напередодні 70-літнього ювілею „Просвіти“ двинимся, бадьоро й одностайно станьмо всі на висоті завдань теперішньої, дуже важкої хвилини!

Всі організації й одиниці — лише до „Просвіти“!

Своєю волею створім одну, велику тверду Волю Народу!

Нехай ювілей „Просвіти“ буде ювінасем перемоги нашої духової сили!

У Львові, в березні 1935 р.

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ВА „ПРОСВІТА“:

Д-р Іван Брик, голова, Василь Мудрий, заст. голови, Д-р Карло Коберський, заст. голови, Микола Дужий, секретар.

Члени Головного Виділу: о. Юліян Дзерович, д-р Маркіян Дзерович, Юліян Дроздовський, Ярослав Колтушок, Михайло Корчинський, о. Йосиф Лучинський, Остап Павлів, Михайло Таранько, інж. Микола Творидло, Омелян Терлецький, Володимир Целевич.

Заступники членів Гол. Виділу: Михайло Галібей, Михайло Крилошанський, д-р Ярослав Олексинич, Зиновій Пеленський, д-р Ірина Сімович, Сянка Стахова.

патріарха; від ступня нунція наостільки різняться, що нунцій — це становище політичне, ексарх — єпископ).

Отець Фіодоров був відомий в українських церковних колах, як людина високо культурна й учена, при цьому скромна й привітна. За більшовицьких часів безумовно не міг займатися місією діяльності та віддавався виключно науці, наскільки це було можливо в умовах застаття у Ватіці. У 1917 році у самому Петрограді заходилось під його юрисдикцією понад 3.000 католиків росіян, так само у Москві було кілька тисяч. Зі смертю Фіодорова кінчається одна сторінка історії католицького руху у Росії.

Майже ЗАДУРНО рештки полотна 50 сот., плахта 90 сот., яскли 1-10, крепон 70 сот., неба 1- та модні повни на 40%, дешевше
БЛАВАТНИЙ БАЗАР — Львів, боїмів ч. 12.

Наш купець і ремісник в обличчі дійсности.

Важка проба гарту. — Чотири чинники. — Пиянство буття. — Конкуренційна зависть життів.

Хто слідкує за нашим господарським розвитком, за стихійним зростом усе нових господарських станиць, але лише поверховно, цей навіть не здогадується справи з того, яку школу твердості, яку пробу гарту переходить наш купецький і ремісничий елемент, очевидно той, що тримається своєї національності і віри. Перешкоди, які він зустрічає, є дуже різні, а перш за все, є їх так багато, що нічого й дивуватись, коли дехто — буває — зневіриться і вилітає з нормальних рейок. Пропадає його вартість праці, пропадає він, а національний наш бізнес тратить знову одну з активних своїх позицій.

Справа занадто поволжна і складна, щоб над нею не пригадуватись. І треба підійти до неї з загальногромадського і національного становища, критично розглядаючи всі моменти, що впливають на такий, а не інший стан речей.

Чинників, з якими зустрічається наш купець і ремісник і від яких у тій чи іншій мірі залежить його доля, є чотири: урядові установи, державна нація, жида і рідне громадянство. Про урядові установи писати тут ширше не будемо. Є це здебільше скарбові уряди і зв'язані з ними часто більше чи менше несправедливі приділи податків. Існують засоби, якими можна боронитись проти того і не тут місце ближче їх з'ясовувати. Щоправда деколи й адміністративна влада збільшує клопоти купця чи ремісника, зокрема на Волині, де це стало поважною перешкодою у господарських осягах місцевого населення. Вже морока з податками, біганина і вистоювання по урядах, відсилки або прохання розложити на рати податкові довги, та ще до того переговори з адміністративною владою за таку чи іншу вивіску, за приміщення, тощо — чи не коштує це нерва, часу, вже не згадуючи про гроші?...

Польське громадянство — не те аудичне шумовиння, що через пригадує собі українське купця чи ремісника, щоб його розгромити, або інвасне йому напакувати, — але це громадянство, що може дати і здебільше дає поважний контингент покупців у наших фірмах, залежить теж — як відомо — від політичних настроїв. Шоденний духовий корм, здебільше краківських і львівських „Курєрів“, що мало не щодня напровадують читачів на українців, що зводно придумують якісь нові „страхи на ляхи“, що багато уваги присвячують передовсім нашому господарському зростові, не минає безслідно. Тимчасом для українського купця чи ремісника кількість неукраїнських покупців, які по містах переважають, є не раз гамлетівським питанням буття і це йому диктує відповідну „тактику“ в його хамини; чи в вартаті, яка знову спричинює йому не одну прикрість з боку загонистого, гурра-патріотичного елементу серед його земляків. Таке положення не раз драгує і мучить відданого своїй нації і вірі купця та ремісника, якого життя заставляє рахуватись із дійсністю і не манифестувати голосно своїх почувань. Він з детермінацією — буває — зносить докори, поки не віреться терпець. Тоді можете почути від нього не одну гірку завагу під адресою рідного громадянства.

Втігання гроша не тільки своїх, але й чужих покупців є наші господарські обороти зва-

П р и с и л а й т е п е р е д п л а т у !

На правильний шлях.

Аномалії українського студентського життя. — Необхідність співпраці зі старшим громадянством. — Що дає силу державним націям?

Жаємо не тільки бажаним, але й konieczним. Не тільки для зрівноваження тих наших мільйонів, що йдуть у чужі кишені. Це ще мало. Ми не раз замислювали, що таке бажання, хоч невідомим сум, на яку складається наше національне майно, мусить зростати, а до цього зросту саме й треба нам уміти здобути кожного відборця та його гріш. І що велику роботу виконує наш купець і ремісник, тихо, непомітно, часто серед тремтіння і глузування різного елемента, що не розуміє вартості матеріальних надбань для нації.

Не місце в політичній газеті вказувати шляхи до ще міцнішого здобування усіх покупок і відборців. До цього служать сторінки фахових газет. Вистарчить, що цій акції признамо відповідне значіння, навітуючи хочби так скромно, як це ми зробили.

Взявши з жидами мають дещо інший зміст. Тут менше йде про жидівського відборця, якого ще трудніше здобути, а більше про конкурентів зависті жидівської діаспори, що монополізувала торгівлю і в великій мірі ремесло.

Це тема, якої не можна вичерпати, торкаючись її тільки між іншим в одній статті. Вона вимагала би цілого циклу статей, аби її можна відповідно навітувати.

В одному з чисел львівської „Газети Купецької“ довелось нам читати між іншим ось-що:

„Жидівське громадянство не вибрало собі добровільно цього звання (торговлі), не посвятилось йому тільки тому, що воно легке і рентабельне, а вибрало тільки тому, що перш за все ворота до цієї галузі були для нього відчинені і найдоступніші, тоді, коли інші способи заробітку були і є для нього замкнені. Ясне, — що жид мусить посвятитись тому званню, хоч нехоч, не дивлячись на те, чи професійну майбутність має запевнену, чи буде мусити боротись важко за буття, за екзистенцію. Цілий ряд студіюючих, як теж абсолювентів закордонних університетів, що уявляли собі іншу дорогу майбутності, тепер посвятилися купецькому званню, бо не мають спроможності жострифікувати студій і не мають виглядів на виконання своєї властивої професії“.

Тими словами відповідає п. Г. Фаєррінг на протижидівські атаки польсько-єврейського табору. Тими словами могли б відповісти теж ми жидам на їхні атаки, бо — ніде правди діти — не розуміння господарства в житті нації, не єдина доцільна тармонійність соціальної структури нації, тощо, були спричинниками нашого еманіпаційного господарського руху. Найважливішим спричинником була й є загроза матеріальної нужди і безробіття, шукання інших доступних варіантів праці, коли старі чи то недоступні, чи нерентабельні. Спричинником цього руху врешті стало звичиння шляхів до еміграції і заробітків на чужині. Все інше — це вже тільки очевидні наслідки факту, наслідки чисельного і якоевального зросту кадрів, активних у ділянках господарських з національною загрозою.

Не підозріємо жидів у тому, що вони не розуміли того процесу, що дійсно вірили в те, що стараються поширювати з приводу нашої господарської активності, що вірять у наш нібито „антисемітизм“, „гітлеризм“, тощо. Вагаємо ці докори засобами нечесної конкуренції, впливом яскравого егоїзму і загально-ворожого виставлення до наших змагань, поліпшити свою незавидну долю.

Та, якби не було, український купець чи ремісник, зустрічаючись із воєнничістю жидів, мусить зуживати чимало енергій на те, щоб її зробити для себе як найменше шкідливою. Сили тут здебільша перівні, бо жиди не тільки капіталом сильніші, але теж рутинною, вродженим спритом і легшим доступом до посторонніх „арбітрів“.

Ось „матеріальні додатки“ до буденних турбот, що їх несе з собою звання українського купця і ремісника, додатки, які вимагають багато завзятості та міцних нервів.

Але й не тому ще не кінець. Ще перед ним найважливіший чинник — українське середовище, з яким він у першу чергу мусить налагодити взаємини та здіяти його неподільно для себе. Та це вже зовсім окрема тема.

В. Несторович.

Приспіваний виїзд мін. Ляваля до Москви.

ЛОНДОН, 20. 3. ПАТ. Британський амбасадор у Парижі Кларк відбув учора довшу нараду з мін. Саймоном. У Лондоні кружляють поговістки, що мін. Ляваль виїде до Москви вже найближчого тижня і буде там вже 27. березня ц. р.,

До відраних проявів нашого життя слід зачислити змагання молоді знайти вихід з цієї самотньої вулиці, в якій вона опинилася здебільша завдяки непростим помилкам провідників студентського життя за останні роки. Сама молодь на сходинах своїх професійних організацій не тільки піддає тепер критичній аналізі ці помилки, але й намагається теж знайти правильний шлях з теперішнього, дійсно невідомого положення. Наші читачі вже знають про хід відчуття під наг. „Студентське життя за останні роки“, що був виголошений минулої суботи в домі студентів-техніків, згуртованих у гурт „Основа“. Тому варто занепокоєно ті помилки, які по словам прелєгента й учасників дискусії довели у нас до забачення студентського життя та до постріх суперечок зі старшим громадянством.

Однєю з диковинних рис нинішнього студентського життя, на яку вказували студенти підчас дискусії, є спутання свободи думки. На ширших сходинах і зборах запанувала нетерпимість до товаришів-студентів, які обстоювали свої думки, незгідні в дечому з думками проводу непримирної групи. Таких сміельців найчастіше осмілювали. Справді, годі уявити собі, щоб така аномалія загнідилася на довше в студентському житті. Побожування, що на таких сходинах можуть пописуватись своєю демагогією студенти з комуністичною ідеологією і вносити замішання у ряди студентів-новиків, зовсім безосновні. Нині таких комуністів між укр- студентами, можна сказати, нема. Зрештою якщо навіть були б ще деякі такі типи між студентами, то вони сидять нині нижче травни, тихше води. Видивання цього аргументу прихильниками дотеперішнього проводу студентського життя є звичайною побрехенькою і радше несмачною демагогією.

Все студентство стоїть нині беззастережно на самостійницько-державницькій платформі. Крик і терор у найкращому випадку може хіба тільки притягнути слабші характери, але з тих людей не матиме користі ніхто. Зате такі засоби не тільки загострюють взаємини між студентством і зражують характерні одиниці, з виробленим світоглядом. Тому для власного добра ніяка група не повинна накидати своєї диктатури тим групам і студентам, які стоять на самостійницько-державницькій основі.

Цю правду повинні ми згадати з двох причин: Свій нарід можемо перевиховати не словами чи самим „хотінням“, але своєю поведінкою і постійною дрібною творчою працею. Людина, що не працює, ніколи не здобуде віри у свої сили; так само людина стає забобонна і сподіється чудес — навчає чеських студентів великий державний муж і теперішній президент

Чехословаччини, проф. Тома Масарик. І закінчивши високу школу, пересічний студент обертається в особу, яка не йде за життям наперекір, але помало розгублює і те, що придбала в своїй гімназійній чи університетській златі. Користи з такої людини ніхто не має, бо вона в громадянському житті буде боронити свій привілеєний стан інтригами і чим тільки хоче.

Нема чого теж боятись будучини. Хто зуміє у щоденному житті видобути глибоке почуття дійсності і широке знання, той не похитнє цуратись дрібною органічною працею. Чеська молодь, слухаючи свого провідника, зуміла не тільки вибороти державність своєму народові, але й розбудувати її як слід.

Друга справа — це доведення до співпраці студентства зі старшим громадянством. Ровнів студентства зі старшим громадянством і неперемінна кампанія проти виділення громадян у Товаристві Прихильників Освіти довела до упадку це Товариство, що найбільшійше відбилось на тих самих студентах. Бо з підвизненням університетських оплат багато бідних студентів українців мусіло перервати свої студії. Тому вже найвищий час, щоб скінчити з чеським муром, яким відгородила себе значна частина молоді від старшого громадянства та закинути дівачку поведінку з „бойкотом“, щоб відгородитись від „опортунізму“ старших!

Співпраця зі старшими уможливить засвоїти собі всі добрі прикмети батьків та їх методу громадянської праці. Одночасно молодь навчиться тоді цієї старої відомої правди, що навіть у найбільшому і найзавзятішому спорі і межі, яких не сміємо перейти, себто там, де політичні противники працюють для добра нації. Цього вимагає від нас краще Завтра нашої робитої нації. Політично освічений українець не сміє забувати, що саме ця мозчалива згода, яка панує між різними політичними партіями державних народів у всіх життєвих справах їхніх націй, дає їм непереможну силу і є страшною небезпекою для розсварених недержавних народів.

Цю правду може засвоїти собі молодь покоління недержавної нації тільки у громадянській згідливій праці по своїх національних установах. А коли засвоїть собі цю засаду, то більше чи менше радикальна тактика не буде для молоді головним питанням. Тоді на перший план висунеться перед молоддю питання: чи така радикальна тактика правильна чи ні, чи принесе вона у своїх наслідках нашій нації користь чи може шкоду?

Ось тому українські студентські організації повинні частіше улажувати такі дискусійні реферати, бо вони дадуть змогу нашій молоді знайти правильний шлях у важких часах цієї нашої нації.

М. Х.

В. Британія проти спільного протесту у Берліні.

ПАРИЖ, ПАТ. Французька преса дуже жадує, що не буде спільного протесту урядів великих держав у Берліні. Візита мін. Саймона у Берлін відбудеться серед зовсім змінених умов, які раніше устійнили Франція і В. Британія у спільній декларації з дня 3. лютого ц. р. „Еко де Парі“ пише: Париж не сподівався, що В. Британія піде на уступки Німеччині і дуже розчарувався. „Л'Евр“ підкреслює, що нота В. Британії внеможливила спільну акцію Парижа, Лондону і Риму і дала Гітлерові моральну сатисфакцію. „Потолер“ пише, що візита мін. Саймона у Берлін є легалізацією німецьких зброєнь.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ВДОВОЛЕНА.

ЛОНДОН, ПАТ. Англійська преса вдоволена змістом британської ноти. Візита мін. Саймона і мін. Ідена дасть змогу ствердити, чи порозуміння з Німеччиною тепер можливе. „Дейлі Геральд“ пише, що саме тепер ліде до порозуміння тому, що Німеччина досягнула бажану рівноправність у зброєннях. Збогадується, що Німеччина вернеться до Ліги Націй.

ПРОТЕСТ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 20. 3. ПАТ. Мін. Ляваль переслав вказівки французьким амбасадорам у Лондоні і Римі, щоб поінформували уряди В. Британії та Італії про становище Франції з приводу рішення німецького уряду Ліги. Ляваль радить внести спільний протест і відбутися в цій справі спільну нараду.

Політичні кола повідомляють, що рада міністрів на своєму засіданні устійнить текст протесту, який передасть французький амбасадор у Берліні німецькому уряду. Політичні кола Франції вважають рішення британського уряду за порушення засад права народів. Міжнародно зобов'язання можна змінити тільки за спільною згодою всіх держав, які їх підписали.

ІТАЛІЯ ЗА СПІЛЬНОЮ АКЦІЄЮ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ.

ПАРИЖ, 20. 3. ПАТ. Амас повідомляє з Риму: Італія далі вважає спільну акцію В. Британії, Франції та Італії необхідною. Італія хоче, щоб демарш трьох держав був спільною демонстрацією.

ДАЛИ БОЛЬШЕВИКАМ КОПІЮ НОТИ.

МОСКВА, 20. 3. ПАТ. Тасс повідомляє, що британський амбасадор Чілстен на припорушення свого уряду вручив комісареві Літвінову копію ноти, яку британський уряд наслав до німецького уряду.

Проти знищення Собору св. Софії в Києві.

(Лист до Редакції.)

Варшава, 18. III. 1935.

Високоповажаний Пане Редакторе!

З України приходить страшна вістка, що московський більшовицький уряд України рішуче збурив Собор св. Софії, що дорожчим для нас, ніж будь-який храм, який мало є в Європі, цей символ віри Христової в серці України.

Жахом і обуренням пройняла ця вістка всю еміграцію.

Як жасю людям негідне здичавіння нотує цей замір загранична преса і містить вже навіть російські голоси в Обороні Собору (див. "Таймс" за останні тижні).

Дозвольте мені, Високоповажаний Пане Редакторе, в імені У. Н. Рівської політичної еміграції прилюдно заапетувати до Високопреосвященних Митрополита і Владик Греко-Католицької Церкви, як також до українських Владик Православної Церкви в Польщі, щоб зво-

лили ласкаво звернутися до св. Отця Папи Римського, до Святійших Патріархів Православної Церкви і до Його Милости Архiepіскопа Кентерберійського з гарячим проханням піднести свої впливові голоси в обороні Собору св. Софії.

Одночасно прохаємо наших єпископів українсько, щоб зложили свій протест проти цього варварства перед Лігою Народів, прохаючи її присилувати свого нового члена триматися засад культури і цивілізації.

Українська Політична Еміграція поведе через свої урядові чинники відповідну акцію на міжнародньому терені і має надію, що всі політичні і культурні чинники українських земель під Польщею підтримають ті заходи.

Прийміть, Високоповажаний Пане Редакторе, вислови моєї широкі до Вас пошани.

Р. Сміль-Стоцький.

Доля сиріт у Совітській Україні.

В статті Томаса Вокера, поміщеній у "Нью Йорк Дженерал", автор описує долю сиріт тих дітей, що погинули з голоду на Україні. Подає розмову з деякими, малює картини і поміщує фотографії сиріт. Тих фотографій прибавив Вокер тільки, що в одному місці висловлює побоювання, що за це стріле його смерть.

Характеристичні такі моменти: Дитина не плає, коли їла, не хоче бути комув'юсткою, а бажає зустрітися з матір'ю, що загинула з голоду.

Дитину з вищою освітою, що покінчила університет в Оксфорді, заслали на Сибір із Запоріжжя на Дніпрі в 1930. р. Вона перейшла пішки 4000 миль, вернулася додому, але не застала нікого в рідні.

В київській окрузі видано розпорядок, що за віддання собачого мяса карають тривалим арештом. Ці розпорядки видають на те, щоб якнай-

більше нагромадити винуватих і потім заслати їх до концентраційних таборів на примусові безплатні роботи. Суди за такі провини відбуваються потайки перед ГПУ.

Коли селянин працює у примусовій таборі і закорі, тоді може дістати вільний день від праці, але під умовиною, що предложить лікарське свідоцтво, що недуга не була спричинена голодом. Таких свідоцтв майже не можливо дістати.

В київській окрузі є Червоний Хрест, але в ньому не дають допомоги селянам, лиш більшовикам. Коли приїде туди селянин, його дозвлять агенти ОГПУ і вислають на Сибір.

Описи ожен та фактів такі жахливі, що годі пересічній людині читати статті Вокера спокійно.

Долищчина висловлює довіря Українській Парламентарній Репрезентації.

Нарада Повітового Народного Комітету УНДО в Долині відбулася 12. березня ц. р. Взяли в ній участь делегати майже всіх громад долищанської судової округи в числі ок. 150 осіб.

Збори відкрив голова П. Н. К. д-р Олександр Дереш, адв. у Долині, що привітав посла Великановича та запропонував на предсідника уряд о. Чаника з Надієва, на заступника гром. Супруна Василя з Пацківки, на секретаря грома. Дирова з Ясенівця. Збори це предложення одобрив.

Після того реферат про наше положення, про бюджетову сесію в соймті та про Всеукраїнський Нац. Конгрес виколосна пос. Дмитро Великанович. У часі його реферату з'явилися на сцені представники поліції та по провіренні формальностей скликаних зборів відійшли.

По рефераті відбулася оживлена дискусія, в якій промовляли: д-р Луція, гром. Гавриш Федір, Супрун Василь, інж. Зелений, Шумський Михайло, д-р Дереш, дир. Майхрович, Кичмур та о. Чаник.

Гром. Супрун Василь у довгий промові заявив, що село задержало свій національний характер, розуміє і відчуває свої цінності і дуже чутко реагує на пониження, які походилили б з якоїнебудь сторони. Багато гризні і хаосу мають у нас вершини різних груп, що викликають занепад у села своєю писаниною в різних сезонних газетах. Вже найвища пора, щоб така гризня припинилася. Дійдемо до мети цим розумом та об'єднанням. Промовець закінчив, що Всеукраїнський Конгрес встановить якийсь авторитетне тіло, якому всі підкоряться. Інж. Зелений стверджує, що після промови пос. Великановича треба догадуватися, що чекають нас тяжкі часи. Ми мусимо скоординувати всі свої сили та стати в обороні наших провідників, які ведуть національну політику. Коли ображено жидівського посла, тоді вся жидівська преса без огляду на політичні напруги станула в його обороні, бо це вбачається як образа народу. І ми повинні собі здати в цього справу, що коли ми вибрали провід, то мусимо і за той провід взяти відповідальність. Ми відемо, на жаль, прекрасно на себе щукати, але не відемо боритися свого рідного. Найвищий час, щоб ми зрозуміли потребу й нашу свою консолідацію. Д-р Дереш у довгий гарний промові доказує, що Укр. Парла. Репрезентація не веде політику огляду. УНДО не задовольняє ідеологічної лінії, а на Крайнім Народним Комітеті, де було 85 делегатів із 43-х повітів, всі стали на стоїм дог. П. Левицького.

Ми повинні навчитися, що що інше засадничу політику, а що інше політика дня. В часі, коли кінчиться соймова каденція, треба дати оцінку праць нашої Парла. Репрезентації. Промовець стверджує, що наші послані і сенатори гідно заступали інтереси українського народу навіть у таких часах, як 1930 р., і роблять це до нині. Галасливих віч, як колись, тепер робити не можна і психіка слухачів до того не настроєна. Нині мусимо зблизитися до сільського активу, мусимо вести політику від особи до особи та інтенсивно працювати по всіх наших устано-

3 податкових містерій і практик.

П. міністер Завадський у своїй соймовій промові в дні 31. січня 1935. р. при нагоді дебат над бюджетом його resortу запевнив публично, що каратиме тих скарбових урядовців, що двічі стягують, або вимірюють податникам вищі податки, як це приписують відповідні податкові закони. До таких податників належу і я і забираю тут голос у своїй обороні, знаючи при цьому, що подібних до мене, особливо серед нашого духовенства в Галичині, є дуже поважне число. Справа представляється так:

Я є греко-кат. парох Заруда з дочерними Яніківцями і Обаринці, територіального повіту, ужиткову від 1921. р. разом окозо 118 моргів ерекційної управної землі у всіх трьох згаданих громадах разом. Почавши від 1922. р. виношу річично у приписаному речинці до скарбового уряду у Тернополі факт доходного податку, до податку точні і вірні дані. На це однак податкова палата не звертає ніякої уваги, усталює сама, не оглядаючися на мою факцію, висоту мого доходу (очевидно недійсного) і від собою усталеного доходу вимірює мені доходний податок, що виносив в 1924. р. — 34 зол., в 1925. р. — 45 зол. і в 1926. р. — 54 зол., які виплатив я правильно і у своєму часі.

Наглий спок у вимірі доходного податку привнес в рік 1927., коли то вимірено мені цей рік 400 зол. доходного податку, за наступний рік 1928. зол. 600 зол., а описав по цей рік пересічно по 400 золотих річно, отже більше, як десятикратно в порівнянні до 1924. р. Очевидно до цього приходить ще податок ґрунтовий, дороговий, комунальний і т. д. рівнож ми сучасні економічні відносини у майже астронавтичних шифрах, яких я пом'являюся волі ніколи не в

Дешеві білі дні

з 40% знижкою ціні улажує Галицький М'ясовий Новин. — Галицька 15. — 15.000 штук полотен по цінах нижче фабричних.

лах. Наш нарід вже так сильно освідомлений, що його ніхто не здатний і не треба боятися, щоб противники змогли розділити його на регіональні частини, нпр. бойків, лемків, поліщуків і т. д. В закінченні своєї промови д-р Дереш, як голова Пов. Нар. Комітету в Долині, складає подяку Українській Парла. Репрезентації за те, що гідно й достойно боронила інтереси української ації. Ставить резолюції, які прийняла оплесками ціла зала.

Ще перед голосуванням над резолюціями поставлено до посла запити загальної натури, а саме: дир. Майхрович запитав, у якій стадії є справа допомоги інвалідам УГА., як це ухвалено в законі. Далеко промовець і дехто з селян просив інтервенції у владі за випущенням з Берези Каргуської 4-х молодих людей долищанського повіту, зокрема Горбового Ярослава з Долини, якого держать понад 8 місяців, Тюшку Осипа, що сидить шість місяців та Сяку Ярослава з Ракова і Дерлину Остапа з Тростянця. Вкінці апелював до громади, щоб не тратили духа в тяжких хвилинах, не ходили самостас, а горнулися до нашої організації. Сел. Кичмур порушив справу більшої участі інтелігенції, як досі, в працях по наших установах. Запитав теж, чому досі у нас не признають офіційно назви „українець“, „український“ та подавав докази, що державна поліція снає наших громадян називати себе „русинами“.

На всі запити й інтервенції давав відповіді садиноким промовцем пос. Великанович. Після того предсідник о. Чаник зазвизав до читання й передплати української преси та піддав під голосування отсі резолюції:

1) Повіт. Народний Комітет УНДО в Долині, зібраний на нараді в дні 12. березня, по вислуханні звіту пос. Великановича висловлює довіря Українській Парла. Репрезентації та провоздві УНДО і дякує їм за гідну оборону прав українського народу.

2) Стверджує, що Українська Парла. Репрезентація, вибрана з волі українського народу, є садиноким умандатована заступати інтереси українського народу в межах польської держави.

3) Зазвизав все активне українське громадянство до консолідації і конструктивної праці на всіх ділянках національного життя.

За цими резолюціями заявили всі привані делегати; проти не було ні одного голосу.

Предсідник подякував приванним за участь у нарадах, після чого відспівано „Ще не вмерла“ і на цьому закінчилися збори.

силі виправити. Бистро, шаче вода в ріці в часі повені зростають відсотки від згаданих податків, до цього приходять великі ескекційні кошти і руїна податника ясна як на долоні.

І це все діється в часі шаленої господарської кризи. Робив я умотивовані відклики до відповідних податкових комісій і зажадання до міністерства скарбу, та все те було без успіху. Задля браку грошей на дуже значні етематеві оплати, не йшов я з позовом до Найвищого Адміністративного Трибуналу, де і так понови залягають довгми роками, а його рішення мають радше академічний характер.

Притбитий непосильним тягарем податків, звернувся я з кінцем 1929. р. до міністерства скарбу з проханням сплатувати ратами доходний податок за рр. 1927, 1928. і 1929. Міністерство скарбу відкинуло мою просьбу своїм писемом з 18. IV. 1930. до Д V 7294/30, а скарбовий уряд у Тернополі писемом з 19. V. 1930. ч. 3844/30 наказав мені негайно сплатити цілу податкову задебітість під загрозю ескекції. Одержавши таку приємну щудулку, пішов я особисто до тодішнього начальника скарбового уряду п. Андриша (нині емерита) і прохав його вняснити мені, на якій правній основі вимірено мені такі високі податки. На це одержав я таку дослівну відповідь: „Славу Вам, Отче, щиро, на основі мого влогого переконання, якого набрав я в часі моєї курації в Карльсбелі. Мешкав я там в одній кімнаті в одному греко-кат. парохом о. С. з К. з околиць Львова. З його оповідання і факту, що він майже що другий день одержував з дому грошові посилення, набрав я переконання, що найліпше ведеться парохам. І тому не тільки Вам, але і всім парохам у тернопільському повіті ви

мірні та такі високі податки. І знаєте що? Всі платять!"

Життя господарських відносин на селі в цінах хліборобських продуктів, літ в останніх в літах внаслідок катастрофічно, не існує для податкової влади. У цьому часі ціна за метр, сотнар жита впала у нас від 40 зол. на 10 зол., втричі ціна пшениці, а ще більше ціна на худобу і барани. Готівки в селі нема і епітрахілальні доходи парохів на Поділлі — як арештом й у цілому краю — упали теж майже до нуля. Нема теж і дотції для парохів духовенства з релігійного фонду, як це було колись за Австрії, натомість є певні двісті долари парохів для консисторії. Все це разом робить сучасне економічне положення парохів дійсно розпачливим і безвихідним.

У такому положенні опинився і я, хоч дуже тяжко працюю і живу дуже опідно і враховую кожен гриш, в цього одинок нема великої приваби. Податкові екзекуції тиснуть мене з усіх боків і не дають мені спокійно заснути. Забрали мені цілу річну ремунерацію в квоті 315 зол., яку одержав я за службу релігії у кількох вселюдних школах за 1933. рік.

Тисне теж податками і повітовий виділ у Тернополі. Там в кінці 1933. р. підписав я умову, що на конто заплати комунальних податків

зобов'язуюся закупити сам 25 стоів каміння і вивезти його власним коштом на повітову дорогу в Хомях. Вивіз я 8 стоів на квоту яких 400 зол. Але показалося, що не підле незятим робітникам. Кові послабили, один в часі роботи згинув, а кінця не видно. Не видно теж і ніякого виходу в цієї саїної вулиці, в яку загнали мене непомірно високі податки та податкові екзекуції і ліцензії!

Для хліборобів зроблено дещо тепер у їхньому відношенні у приватних вірителів. Санаційну акцію хліборобів, до яких безперечно належать також і сільські парохі, треба би повести і у бюрох окарбових урядів і вимірювати податки відповідно до подійсного стану і сучасної економічної спроможності податників хліборобів, перевести ревізію виміру валелостей і їх редукцію та стягання в спосіб, що не арунжує варштату праці податника. Це і бул би доцільна податкова селазхтя хліборобського стану.

о. Петро Івахів.

На випадок простуди, грипу, запалення горла, мігдалів, при нервових болях і ломоті у костях треба дбати про шоденне, регулярне випорожнення і в тій цілі вживати пів шклянки природної гіркої води Franciszka-Józefa.

Українське жіноцтво робить підсумки своєї праці.

ЗАГ. ЗБОРИ ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК У ЛЬВОВІ.

Дня 20. ц. м. почалися у т. зв. Жовтій Салі „Народного Дому“ у Львові Заг. Збори „Союзу Українок“. Останні були два роки тому й тому цим належить в нашому орг. життю окреме місце.

Салю набита делегатками. Серед них багато селянок. Настрій на салі бадьорий і діловий, цеж не жарт — робити підсумки централі всього організованого руху українського жіноцтва.

В год. 10. відчиняє Заг. Збори голова „Союзу Українок“ пос. Мілена Рудницька такою промовою:

„Маю честь відкрити Заг. Збори Централі Союзу Українок. Вітаю представниць філій і делегаток сільських кружків. Чисельна кількість їх доказує, що С. У. дійшов вже на село. Вітаю делегатку Централі Емігранток і передаю їй привіт для сестер з Наддніпрянщини. Вітаю делегатів централі і висловлюю на цьому місці подяку всім тим Т-вам, що співпрацюють з нами. Вітаю представників преси, що завжди підтримує нас.

Хоч часи важкі — ми зіхалися численно, може якраз тому, щоб об'єднатися, щоб обмірковувати дальший шлях і обмінятися досвідом. Поки це лічється, виконуючи сумний обов'язок, згадаю тих з наших лав, що відійшли. Це визначні наші діячки Івонна Витковицька, Ма-

рія Вигнанська, Ольга Лещукова, Осипа Паньківська й Ольга Дудриківна. Честь їх пам'яті!“

Заг. Збори встали на знак пошани до цих Покійниць.

Пос. Мілена Рудницька говорить далі: „Останні наші Заг. Збори були ще у травні 1933 р. Гол. Виділ прохає у вас вибачення, що так довго не скликавав вас. Це головню з приводу підготовки до Жін. Конгресу, що абсорбував всі наші сили. Тому ці Збори перші за новим статутом. До Президії Заг. Зборів покликую: пні Н. Холодну-Левицьку з Варшави, Макарушко-ву, п. Весоловську, Хомінську та делегаток сільських кружків Воеводівну і Марчукову. На секретарок прошу пні Сіякову та Мудрикову“.

Згадані пані сідають за президіальним столом. Після відчитання і прийняття правилника про спосіб дискусії, почалася ділова частина Заг. Зборів.

ЗВІТИ З ДІЯЛЬНОСТІ.

Перша відчитала свій звіт секретарка Централі п. Ірина Лунева: У виділі Союзу Українок зайшло у звіттовому часі багато змін, деякі члени уступили, інших нових кооптовано. Виділ покликав президію, що веде всю працю Т-ва. Централь полагодила за звіттовий час 4078 писем, в тому розіслала 25 інструкцій. Вироблено членські виказки і переводиться реєстрація членів Т-ва навіть по селах. Статут Т-ва зміне-

но, щоб був догідніший організаційно. У справі голоду на Україні робила Централь не тільки заходи за кордоном, але доручила своїм кружкам підтримувати протиголодову акцію на місцях та винесла сама протест. Найважливішим успіхом праці Централі був Український Жіночий Зїзд, але про нього буде окремий звіт. Централь почала теж видавати, виконуючи резолюцію Ж. К. свій орган „Жінка“. На Конгрес українського жіноцтва Закарпаття, що відбувся м. р., їздили делегатки Централі, а цим жіноцвом наведено тісний контакт. У справі виборів до гром. рад видала Централь доручення Філіям і Кружкам взяти в них якнайактивнішу участь, але успіх цього був невеликий. Централь уфундувала майорівну спортову нагороду „Союзу Українок“, удержувала зв'язок з „Прогресом“, „Сільським Господарем“, Р.С.М.К. і іншими установами, що ставилися до неї дуже прихильно та брали репрезентативну участь майже у всіх важливіших святах і національних обходах. Крім цього Централь поробила заходи, щоб оснувати Всесвітній Союз Українок; у цій справі успішні є повні, вибрано навіть, зговорились з закордонними орг. центрами, Головну Радю Всесв. Союзу Українок, що почне у найближчому часі працю. Востаннє виглядає Гол. Виділ С. У. так: пос. Рудницька — голова, Шепаровичева — І. заст. голови, Палієва — ІІ. заст. голови, Лунева — секретарка, Колтуновичова — скарбничка, виділові: Макарушкова, Храпанна, Селезінкова, Якевич, Кисілевська, Кононенко, Білякова, Кміщевичева, Каптанюкова, Макарушкова Н., Горбачева, Гургуліна, Сімович, Лукашевська, Дзерович, Мрич.

ПРАЦЯ ДЛЯ КОНГРЕСУ.

Другим звіттом був звіт секретарки Ділового Комітету Жіночого Конгресу, пні Олени Шепаровичевої, що звітує:

Гол. Виділ Союзу Українок покликав до життя Діловий Комітет УЖК та 10 комісій. На чолі Д. К. стояла Е. Макарушкова, секретаркою була Ол. Шепаровичева. Крім цього комісії поділилися на підкомісії для технічної підготовки Конгресу, а до Д. К. кооптовано теж різні активні пані нечленів С. У. та звійшли туди представниці католицьких жіночих організацій. Всі комісії виконали якнайкраще свої завдання (звітодавсь обговорює цю працю широко). С. У. відповідав за Конгрес перед владою. Громадянство поставилося до Конгресу майже ворожо, так само, за винятком „Діла“ й „Нового Часу“, майже вся преса. Не повелися теж переговори з групами жінок радикалок та націоналісток, що були ворожі до кінця Конгресові. Підготовка праця К. дала всежтаки такі успіхи: 1) заактивізувала українське жіноцтво в краю і за кордоном, 2) збільшила престиж українських жіночих організацій, зокрема С. У. серед громадянства, 3) повела пропаганду нашої справи за кордоном. У цифрах праця Д. К. виявляється так: писем війшло 328, вийшло 905, засідань

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

КВІТ МІМОЗИ І СОНЦЕ.

Рим! Легке, лагідне повітря, що несеться на проміннях раннього сонця, входить у легені, приливає ритм серця. На змідані Есвдра Трітон із шматками трається, жбурляючи в небо стовп води. Терми Діоклеціана, ці могутні руїни, в ранній годині виривають мов палати пішні, горді давниною.

Тепер, у перших днях весни, в Римі найкрасивіше: квіт мімози і сонця. Навіть тоді, коли на хвилину хмара заступить сонце — мімоза із сонцем гуторить.

Булиця кипить. Залита ватами, в яких швидко, мном електричної струї, домалься рефлекс сонця. Та ви помічаєте якусь зміну, якої ви в першій хвилині ніяк не можете схопити. Щодо коли приятель питає:

— Ти нічого нового не закримічавш вухом?

Ви, при допомозі асоціації думок, досконало бачите зміну: вуличний рух тече без жодних голосових сигналів. Ні авто, ні автобуси не трублять, ні трамвай, — яких лишилось дуже мало! — ні візники, ні наковесники — німе одного звуку не дають: німо, мовчаво. Все гоїть тихо, без крику: німі хижі звірюки, що жезуть у безмісті.

На своїй красі Рим іще більше вирав. Замком святого Михайла привернено давно свободу простору: з усіх сторін мовлять тепер його огляди. Довкола нього молодий, просторий публічний парк. Горб Кампідолія теж довкола збільнений від нинішніх неестетичних наманіток: на його схилі величезна тепер площа, шумлять

вічно зелені віллі. Від вулиці Дель Марє простягається попід горб Авентіно до вулиці Делі Тріонорі претарна, широка вулиця Чірко Массіо. Ще недавно, як я був останній раз у Римі, подивитися було в Палатинату, а руїн палат Веспасіана на долину, що тягнеться до Авентину, — це була долина брудних халабуд, якісь складики дрантя. Тепер — зовсім вільна, зелена долина, що берегами вбирається у виноград, а по ній котиться суворим гомоном від чорних руїн термів Каракалі.

Знову заходижу, хоч нашивидку, до музеїв: мов старих знайомих іще відвідати Аполля Праксителя, сплячу Аріадну, Сатир, що шаволає русалку. Розуміється — зупиняюсь найдовше в гостині в Афродити Киренейської.

Рим — гордий! Тут зішлись три славні красуні-Афродити: Киренейська, Кідійська Праксителя, Капітолійська. А далі — славна красуня Форнарієва пензля Рафаеля. Усі, в кого в серці й мармур оживає, віддають першество Киренейській Афродиті. Це — найкраща молодість, яку ви бачили, яку ви, як умієте, переживаєте, чи переживали. Дивлячись на цю Афродиту, ви чуєте дев'яту симфонію Бетовена, переображення Ізабелли Вагнера. Ця дівчина, яку мистець із четвертого віку перед Христом дав нам оце в мармурі, була напевно русівка. Стільки чару лише русівки можуть мати. І та русівка створена з морської піни. А хто його зна? Може й, як каже легенда, з іншої піни! Киренейська Афродита мов у собі красу чистоти, неабиякої чистоти!

Друга — це Форнарієва: мов у собі красу життя, його розкоші і терпіння. Хто лиш стане перед нею і почує той бездонний пал і чорних, неясних, великих очей, побачить чудового за-

красні пахучі уста, яких губи гранатом напружені, і груди, що піснем розкоші злімаються — то коханий в собі каже, чи шепче, промовить Форнаріє! Віками люди, побачивши її, шепчуть так. Оскільки слави! Портрети сучасних Форнарін, сучасного, та ще й отого безастанно експериментального мистецтва, ніколи не лишити стільки слави. Во й сам сучасний творець, скінчивши свою Форнарію, на другий день забув її ім'я її.

І як хочу сувокою, того циничного сувокою іду на Палатин. Узесь цей горб — чудовий напів-природний парк. Лиш на західно-південній частині видніють могутні, найстаріші руїни першого Риму: де Рем і Ромул розгосподарилися були. Тут а й палати, в яких збереглися руїни, із доби імператорів, Доміціана, Веспасіана.

На Палатині — тіні з сонцем обіймаються, крізь віття дерев сонце плямає плями по степах. Троледа молодим пупином — лиш дві дощечки виставилися, як закончені губочки! — виплила в розкішні лоба Завітан брески, мігали й собі розняли очі живо, далеко: як ті очі Форнарін! Пальми гордо розпіналися, як білі Візантії. Пташки б'ються по кущах мірту, голосно та скороговорно розмовляючи.

І безомонно, тихо! Тиша, мов плями сонця на стежці — крізь віття, що падає, мов метал, що он сідає на траву. Тихо так, що чуєте, як улітає, на Форі Романо, в атрію восталіх брентинь вода у басейнах і розвивається троянда, де довкола басейнів ростуть, на руки побравши. А квіти першою, мов серцем, колаються до сонця і живуть у небесній красі.

Рим. 11. березня 1933.

Політична дискусія в соймі.

ВАРШАВА, 20. 3. ПАТ. На пленарній засіданні сойму розглянув декілька договорів, між іншими договір про вичину товарів між Польщею і Німеччиною. Польща має надлишок в експорті до Німеччини. Пос. Стровський (євд.) гостро критикував договір як некорисний для Польщі. При цій нагоді звернув увагу на зброєння Німеччини і доматався від прем'єра, щоб зловживав становище Польщі у цій справі. Пос. Мавур (євд.) теж критикував цей договір.

Опозиційним послам відповідав референт пос. Бшке кажучи, що тепер не пора обговорювати цілу польсько-німецьку політику. Підкреслив, що Польща ніколи не віддасть Помор'я. В поєднанні голосування 262 послів на 325 голосувало за ратифікацію цього договору. Під час ратифікації митної умови в ООСР пос. Чапівський (ППС) заявив, що буде голосувати за законом.

Приємна та цікава лектура

це збірка оповідань

ВАСИЛЯ СОФРОНОВА

ЛИПНЕВА ОТРУТА

Шна: 1-40 зол., з пересилкою 1-70 зол.

Замовляти в Адміністрації „Діла“ Ринок 10..

Рібентроп у Лондоні.

ЛОНДОН, 20. III. ПАТ. Управитель готелю, до якого постійно заїжджав фон Рібентроп, заявив журналістам, що нині сподіється приїзду делегата канц. Гітлера. В Лондоні кружляє поголоска, що фон Рібентроп зустріне з мін. Саймоном і лордом Льюїсом.

Кинули 2.500 бомб.

МЕКСИК, 20. III. ПАТ. Оголошена статистика вказує, що в останніх 14 місяцях кинули або підложили на Кубі 2.500 бомб. Убитих було 28 людей і 200 ранених. Майже всі жертви є людьми, які нічого не мали спільного з політикою. Між ними багато жінок і дітей. Суди засуджували атентатників на загідні карни, бо від 6 місяців до трьох років.

Криваві бійки між поліцією і муринами.

НЮ-ЙОРК, 20. III. ПАТ. У муриносській дільниці Гарлем дійшло до кривавих бійок між поліцією і юрбою муринів. Заворушення муринів викликали неправдиві поголоски, що білий убив мурина. Один мурин убитий, кількох ранених.

Франція відкликається до Ліги Націй.

ПАРИЖ, 20. 3. ПАТ. Рада міністрів рішила, що французький уряд негайно відкликається до Ліги Націй у справі рішення німецького уряду про заведення загальної військової служби. Одноточно рада затвердила текст протесту, який Франція перешле Німеччині та затвердила подорож мін. Лівалла до Москви. Дата подорожі ще не устійнена.

Рузвельт і далі обсервує.

Відрядили не висилати ноти.

ПАРИЖ, 20. 3. ПАТ. Аваз повідомляє з Вашингтону: Президент Рузвельт веде й далі політику обсерватора положення в Європі. Здається, що держ. секретар Гох і Норман Дейвіс, які переговорювали з президентом, переконали його, щоб до Берліна не висилати протесту. Рузвельт, як кажуть, більше схильний працювати в рамках розробленої конференції. Вовж, як звичайно, поінформований, останні події в Європі дуже вражали Рузвельта. Він не вірить уже, щоб можна було дійти до міжнародного порозуміння в справі роззброєння.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Бельгійський уряд прем. Теніса подивився до думки тому, що уряд не найшов підтримки в обороні бельгійського фланка.

— У Парижі почалась переговори з бальне-виською делегацією у справі нового торговельного і морського договору.

— Притягнута рада японського цесаря затвердила продажу східно-титайської залізничної. Договор провадили підписати в Токіо в суботу 23. березня ц. р.

Із судової салі.

ЗА ПОШИРЮВАННЯ НЕЛЕГАЛЬНИХ ВИДАНЬ

Перед судом присяглих у Бережанах відбулася у понеділок 18. березня ц. р. розправа проти 20-літнього Михайла Самілія з Чернева, повн. Рогатин. Акт обвинувачення каже, що підсудний осібно минулого року дав 13-літній Марії Кучинській дві летючки ОВН і „Сурму“.

Підсудний заперечив вини. Поліційні свідки зізнавали згідно з актом обвинувачення. На основі вердикту суддів присяглих трибунал засудив Мих. Самілія на чотири роки в'язниці, зачислюючи йому слідчий арешт від 14. листопада м. р.

Засудженого боронили обор. д-р В. Бемко і д-р М. Західний.

3 кінової хроніки.

„Форшпан“. Це один із рекламних засобів, який полягає на тому, що з фільми витинають найважливіші сцени та пускають їх на екран на якийсь час перед прем'єрою. Однак це небажало змусилося публіці, бо всі ці сцени були звичайно до себе подібні й тому рішило виробництво Метро-Гольдвін-Меєр увести зміну в цього роду реклами. Форшпан замінили так, що брали на фільмову півку сцени підчас фільмування і підготови до окремих картин, який іде водночас із реалізуванням пєси. Перший такий форшпан накрутили до фільми „Весела вдовичка“ з Жанетою Мекдональд і Морісом Шеваліє. Цей форшпан замітний ще тим, що на ньому вперше показався Франц Легар, композитор оперетки, що сам дирижує великою оркестрою, зложеною із сотні осіб. Легар звертається до публіки й дякує за признання, яким тішиться його оперетка від 30-ти літ.

Звірята на екрані. Кінематографія дуже часто показувала звірів. Фільми „Трейдер Горн“, „Ранго“, „Тарзан“, „Голоси Африки“ й ін. представляли цих чотириногих героїв, як непримирних ворогів людини, їх боротьбу між собою та жахливими стихіями. Тепер уперше рішиться екран показати душу звірів. У найновішій фільмі „Секвоя“ зображене спокійне життя звірят, гра їх інстинктів і мати-природи, що підкується ними.

НОВИНКИ

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорунжин 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матеріали по 7 зол. 639 51-100

— Найкращі лиси, пелеринки, краватки виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3. Журнали на 1936 р. надійшли.

— Хто перший відвідає український магазин взуття „Такт“, Львів, Ринок 43, де також на замовлення виконують всі шевські роботи солідно, дешево й скоро — даю 2% на Рідну Школу. 1132 2-13

— ВШ. Клієнтам фірми О. Онисько — при вул. Галицька 20, — подається до ласк. відома, що склад порцеляни і скла по найдешевших конкурентних цінах під фірмою „Кереміка“, Руська 13 — є під управою О. Ониська і поручається ВШ. Громадянству. Просимо пам'ятати: вул. Руська 18, напроти входу до Усп. Церкви! 1053 10-10

— Першорядне фризйське і косметичне заведення для Пань і Панів Т. Кутковського, Сикстуська 14. Тел. 106-88. 1119 4-15

— Подяка. Виділа Т-ва У. С. Л. П. „Основа“ складає на цьому місці щире подяку Високоповажаним Паням Комітетовим за їх незвичайно жертвенну й успішну працю при владжуванні Вечерниць „Основи“, а зокрема Високоповажаний Пані Інженерівій Мудраковій як голові Комітету. — За Виділа. Савка Ярема, голова Рогожа Рома, секретар. 1150

— Любка Колесса у фільмі. Як повідомляє наш берлінський кореспондент, в найближчому часі матимемо нагоду подивляти нашу відому п'яністку, Любку Колессу, у фільмі. Вона виступить у титуловій ролі фільми про Кляру Шуман („Серце, що тільки раз кохало“), що підготовляється під проводом Ганса Церлєга у фільмовому виробництві Віктора Кляйна. Музичну підготовку фільми перебрав Лев Ле.

— Припинення діяльності „Лікарської Поради“ при Т-ві Онки над Молодою в Дрогобичі. Староство в Дрогобичі припинило діяльність „Лікарської Поради“, яку недавно відкрило було Т-во Онки над Молодою в Дрогобичі, під управою д-ра М. Яремчинина. Причиною припинення діяльності „Поради“ є неповадження деяких формальностей

— 3 Українського Лікарського Товариства. У п'ятницю 22. березня в год. 19. відбудеться у доміцї Т-ва при вул. Підваля ч. 7. і. сходина. На порядку дня: Відчитання рефератів д-ра Т. Кібієва з Детройт в Америці; 1) Про лікарську діяльність в Америці; 2) Лікування опарень шкінином.

— Інтерес на марш. Підсудський хотів зробити „Газета Поради“. Управа м. Львова розіслала пресі такий комунікат: „У зв'язку з оголошенням в „Газеті Поради“ побажаннями львівського магістрату з приводу імені марш. Підсудського управа м. Львова стверджує, що оголошення поміщене всупереч дозволів і без згоди управи, яка думає, що цього роду форми побажань для особи достойного солонізація в найвищій мірі невідповідна“. Підписано: Президент міста: Вацлав Дрояновський. — Для з'ясування зазначуємо, що у віатірковій „Газеті Поради“ появились на трьох сторінках побажання різних міст і містечок Сх. Галичини з м. Львовом поперед у формі платних оголошень. Як виходить з комунікату львівського президента, редакція „Г. П.“ оголосила й інші нові побажання, не питаючи про згоду тих міст, які повинні би тепер за ті оголошення заплатити.

— Покликання на військові вправи. На основі закону про загальний обов'язок військової служби міністер військових справ вказав похитати в бюджетовому році 1935-26 на виплати військові вправи на цілій території Польщі резервних старшин і підхорунжих усіх родів зброї. Вправи пєстрєвають 6, 5 і 4 тижні залежно від роду зброї і службових обставин.

— Хто виграв на лотерії? В нинішній випади при тягненні держ. лотерії такі більші виграни: 20.000 зол. на ч. 111049; 10.000 зол. на ч. 23527, 78815, 144260; 5000 зол. на ч. 111082; 1000 зол. на ч. 22532, 98044, 115283, 124336; 179442; 500 зол. на ч. 26167, 36235, 91115, 135479. По перерві випали такі більші виграни: 10.000 зол. на ч. 57305; 5000 зол. на ч. 103006; 2000 зол. на ч. 69416, 161490; 1000 зол. на ч. 18194, 41333, 50346, 57735, 59390, 114932, 133913, 154261; 500 зол. на ч. 39687, 46642, 56263, 60078, 66144, 110989, 116767.

— Викидають емеритів з мешкань. Львівська дирекція залізниць викидає 21 емеритів, між ними кількох українців, із мешкань, які вони мають ще зперед воєнних часів у залізничних домах при горішній вул. Городецькій. Ці дома побудовані з австрійського пенсійного фонду залізничних службовців і призначені головним чином забезпечення службовцям даху над головою в старості. Тому переводжена ексмісія на 21 емеритах є щонайменше дивна, хочби й була поштована бажанням зробити місце для залізничних службовців, перенесених зі Станиславова.

— Зловживання при залізничних доставках. До Львова приїхала недавно головна інспекційна комісія з міністерства шляхів у Варшаві і першела докождження в справі зловживань при доставках електрифікаційних уладжень у вагонах. Комісія предложила свій звіт прокураторії, яка наказала зрештувати 11 осіб. переважно залізничних урядовців, кількох інкалітрів і доставчиків.

— Биття шиб з приводу імені марш. Підсудського. В Радехові 18. березня коло год. 11.30 в шибі вибито камінням в Народній Домі сім великих шиб вартости коло 54 зол. В реальности цій міститься постеруваж поліції, однак биття шиб він не завважив, а про сам факт повідомив щойно від адміністрації реальности. Назвища виновників невідомі. Є здогад, що шибі вибито тому, що на них не було наліпок, якими поляки декорували свої шибі.

— Родина трагедія розігралась в Тарнові під Варшавою. З погляду, що приїхав з Варшави, висіла 29-літня Софія Червінська з 7-місячною донечкою. В цій хвилині підійшов до неї мушкетер, який перекинувшись з нею кількома словами, винув револьвер і дав до неї 5 стріля. Олісла шість кулю апакував собі в голову. Покликаний лікар ствердив смерть. Докождження викрило, що Червінську вбив П. чоловік, з яким вона жила в сепараті. Червінський приїхав до Тарнова, щоб намовити жінку до повертуту, а одержавши відмовну відповідь, убив жінку і себе. Все те сталося на очах довкола, яка залишилася круглою сиротою.

— На залізничному шляху біля станції Відець сталась катастрофа. Тому, що рама не була замкнена, на залізничний шлях виїхала бричка з двома мушкетерами, Яновським і Мисерським. Е туж мить вдарив на бричку моторовий потяг торпеда. Яновський етинува на місці, а Мисерського кинуло в рів і так поомілічило, що він забаром помер. Машиніст адердав потяг і не допустив до того, щоб виштовпав із шиб.

— За зловживання при війську. У Вильні за-
суджено поручника Евг. Вашикевича за спроне-
рення 100.000 полк. грошей на 6 літ в'язниці,
виплати з війська і втрату громад. прав
на 5 літ.

— Міжнародний фільмовий конгрес у Берліні.
З кінематографії п. р. (25. IV.—1. V.) відбудеть-
ся у Берліні заходом державної фільмової па-
рти під проводом президента д-ра Шоермана
міжнародний фільмовий конгрес, на
який вже досі оголошено кілька тисяч учас-
ників із закордонні. В конгресі можуть брати у-
часті усі, хто тільки чимнебудь зв'язаний з
фільмом, в першу чергу фільмові продуценти,
фільмові актори й критики, кінові підприємці,
фільмова преса і т. д., що працюватимуть у сі-
м'ях окремих комісій. З огляду на програму й
їх об'єкти бажано більша участь і укра-
їнських представників. За інформаціями треба
звернутися до конгресового бюро: Reichsfilm-
Kongress, Berlin W. 35, Bendlerstr. 32 a/b.

— Боротьба з людьми-машини. В Детройті,
жидівщина з Нью-Йорку, застрайкували
робітники фабрики т. зв. робіт, знищили всі
машини й підпалили фабричний будинок. Фа-
брика виробляла масово сталевих людей „ро-
ботів" для різних товарних домів на цілому
світі. Їх роботи виконують службу днями й но-
ччю в ролях сторожів, яких пускає в рух елек-
трик. Власник фабрики Бловман був паном
12.000 робітників зі сталі й алюмінію, послухав
кляну його руху. Вони витяють клієнтів
при вході торговельних домів, вказують публі-
ці дорогу до кас, регулюють рух і заступають
місця живих робітників. Роблять теж служ-
бу сторожів в Англійському Банку, пильнують
скрибок в опанцурених підземеллях, засту-
паючи найсильніших людей. Фабричні робітни-
ки, підбурювані своїми товаришами, що з при-
чини конкуренції людей-машини не могли
знайти праці, запалали сліпою ненавистю до
робіт, яких самі виробляли, і врешті знищи-
ли до тла цілу фабрику. Ще мину. суботи нахо-
дилася фабрика робітників у повному розгоні,
продукуючи щодня 25 штук людей-машин, з
яких кожний важив по 300 кг. На даний знак
зникло 3000 робітників із фабричних машин
і апарати. Що не могли знищити робітники,
того доконав вогонь і з цілої групи забудов-
ань залишилися тільки осмалені мури.

— Торговля білими жінками в Китаю.
В Шангаю (найбільше портове місто в Китаю,
що має півтора мільйона мешканців) відбувся
міжнародний конгрес при участі представниць
разних гуманітарних установ, російських, ан-
глійських та американських у справі торгівлі
білими жінками в Китаю, головню російська.
Предсідник конгресу П. Глебов заявив, що
торгівля молодими російськими є справді од-
ною з найбільших місцевих лих. Ця торгівля
є причиною найгіршої слави, яку там мають
жінки білої раси, переважно європейки. Рішено
вернутися до місцевої китайської влади з до-
повіддю, щоб станула до боротьби з практи-
ками, що приносять ганьбу білій расі. Справу
порешено свого часу навіть у Женеві, щоб ра-
ді Ліг Націй рішила щось у справі російських
женок, які живуть у Шангаю.

— Жиди в Америці. В мину. році приїхало до
Америку понад 9.000 жидів, як про це сповіщав
мелан Ісаак Азовський, управитель „Гібуру
Штерн" євд іммігрант Ейд Сосаєтї оф Аме-
рика", з нагоди зібрання того товариства в го-
телі Астор. З тих емігрантів було 2.000 осіб з
Німеччини, решта з інших країн. Товариство
дає опіку 4.298,9 жидівським іммігрантам мину-
лого. Вагаєлі оце жидівське товариство опіки
над емігрантами слідкує за жидівською іммігра-
цією до Америки і стверджує, що за 50 літ
приїхало до Америки 2.382.093 жидів. Перші
іммігранти походили з Іспанії й Португалії, за-
тем приїхали жиди з Англії й Голандії, а що-
тім почали приїждати з Німеччини, Росії
Австрії, Польщі. Жидівське товариство опі-
ки над іммігрантами має свої бюро у всіх порто-
вих містах Америки, в Нью-Йорку великий дім
Ліфает євено, де недавно було головне примі-
щення прилюдної бібліотеки. Його заснували
понад 50 літ тому зовсім бідні євди. В часі
жидів товариство фуніаційувало як міжнарод-
не поштове бюро і доставляло листи з усіх дер-
жав до Америки і навідворот. Т-во опікується
теж жидими в Європі, бо нпр. в 1934 р. по-
могло перевести 25.000 жидів до Палестини з
європейських країн. Коли здержано імміграцію
до З. Держав, товариство помогло жидам по-
селитися на Кубі і в краях Південної Америки.
Мину. року мало вично недобір у сумі 5.000 дол.

— Різдвісткі. Туристи, що приїдуть до
Франції між 11. квітня і 2. травня дістануть за-
вичку зniżки на 40 под. від франц. кордону

Міські Театри в четвер 21-го березня 1935.

Великий Театр

нині в год. 7:30 веч.

„5 перед дванадцятю"

капітальна комедія Лютара й Адлера.

відгуки дня.

Дива нашої душі.

Тихо, неважливо проходять події, які колись
напевно сколихнули людськими душами

— Чули? В Грції революція!

— Ова! Недавно була на Кубі. Яка ріж-
ниця...

Або:

— Подумайте. Читаю в газеті... В малярським
містечку Гучача забив батько трое дітей.

— Не треба аж малярського. Наше містечко
Львів зовсім не гірше. Щораз хтось когось на-
трупує.

Тяжко сколихнути нинішню душу.

Навіть 36 дивізій, які Гітлер покликав до
життя, навіть дволітня військова служба у
Франції, а „Біла Книга" в Англії не цікавлять
аж так дуже, щоб тим хвилюватися. А прецінь
одно і друге і третє скривав в собі грозу війни,
смерть тисячів і нужду мільйонів.

Здається, що навіть, коли хтось крикнув:
„Землетрус! Рятуйтеся, хто може!" — люди не спі-
шилися би занадто. Бог зна, чи це правда, а як
і правда, то... остаточно... яка ріжниця? Ніякі —
завтра, все одно!

Виходило, що нема нічого такого на світі,
чим можна розбурхати сонливо-байдуже серце-
вище. Виходило, що наша душа вже така заду-
біла на всі сенсації, звичайні і політичні бомби,
що тільки десь колись ворухнеться і знов замре.

Отже ні!

Часом ні з цього ні з того сколихнеться. І то-
так — по береги, аж бризки підуть.

На око виглядає — нічого такого нема. Десь
хтось скаже, десь хтось шепне, десь комусь при-

до кожного міста у Франції. — Румунський
парламент і сенат прийняли закон, щоб продов-
жити на 6 місяців воєнний стан і цензуру в Ру-
мунії. — У Марсєйї на місці, де вбили юго-
славянського короля Александра поставили
плиту з вирізьбленим словом „Мир". — Із Оде-
си вислали до Анжари першу партію вантажних
євд і автобусів (570 і 40), замовлених на совіт-
ських фабриках у Туреччині. — Число великих
мільйонерів у Англії зменшилось за останній рік,
але сума зібраних податків збільшилась тому,
що більше осіб мають більше доходів. — Генерал-
губернатор рівникової Африки Ренар, що
протав на літаку з жінкою та 4 пасажирками
повідомив радіовим апаратом про місце, де
літак осів. — У Злучених Державах почали ши-
року поліційну обласу на контрабандистів аль-
коголю, торговців наркотиками і фальшивиків
грошей; арештували 1219 осіб. — Спортовий
рух у Малярщині хотять удержувати. — У
Відні усякі скелі з галантерєю, модними і
спортовими товарами будуть отворені цілу ніч.

— Діти та сніданок. В часі холодної пори
року мусить кожна мати подумати над тим,
щоби своїм дітям, а передовсім шкільним ді-
тям приготувати теплий сніданок. Зернистої
кави через свій вплив, що дразнить нерви, не
можна поручити. Однак солодова кава Квайїла
приправлена правдивою Франкка з молоком та
цукром дає дуже поживний та здоровий для
шлунка напій. Катрайнера солодову каву
Квайїла можна сьогодні всюди дістати і є та-
кож для тих, що добровільно чи з konieczности
вирізняються зернистої кави, дуже здоровим та
дешевим кавовим напоєм.

— ЗАПЕРТЯ. Найповажніші спеціалісти жіно-
чих недуг ствердили, що природна гірка вода
FRANCISZKA-JÓZEFA діє на дуже багатьох
випадках скоро, успішно і безболісно

3 концертової салі.

ВЕЧІР ПІСЕНЬ ТА ОПЕРОВИХ АРІЙ ІВАННИ
СИНЕНЬКОЇ-ІВАНИЦЬКОЇ.

Співачка І. Синенька-Іваницька виробила со-
бі вже у Львові добру марку, а цього разу ми
могли ще ствердити й поступ у її співацькому
мистецтві. Голос Синенької дуже рівний та
дзвінкий, а велика її музикальність пробива-
ється в незвичайно чистій інтонації і в гарному
фразуванні. Це культурна співачка, яка уникає
дешевих ефектів. Однак треба ще попрацюва-
ти над дикцією (головно у чужих мовах). Ме-
лодійна лінія не повинна вибиватися на пер-
ший план коштом слова. Добра деклямація є
важним чинником, щоб викликати відповідний

Театр Ріжнородностей

нині год. 7:30 веч.

Прем'єра і

„Подружний метч"

(Дарданельський осел)

прем'єра сензаційної комедії Ліхтенберга.

падається. Шеп-шеп, шеп-шеп, шу-шу, шу-шу,
а далі гу-гу, гу-гу!

Тільки й балачок, що про те „дось". І в на-
варнях, і на сходах, і в приватних хатках. Лю-
ди, що цілими роками мирно, поруч себе жили,
кланялись собі, усміхались — стають швидко ро-
гогами. Один одному очі видер би, в ложці води
втопив би.

— Чи ви знаєте, що він на вас казав?...

Шеп-шеп, шеп-шеп...

— Ми мусимо, розумієте, в той спосіб...

Шу-шу, шу-шу...

— Певно! Так далі бути не може. Досить
того!

Гу-гу, гу-гу...

Може якась квестія, якась нерозв'язана про-
блема лежати в нас цілими десятинами літ —
кулявий пес не подивиться в ту сторону. Шо-
жайніше десь хтось варіє, десь хтось аїтне,
чи заклоне. Але ці пліми на сонці пересунуться,
чи повіє якийсь такий вітер — нараз справа
стає „актуальною", „пекучою", „конечна до вирі-
шення", одним словом: „так далі бути не може".

І починається. Збори, сходи, наради, кон-
ференції...

Врешті... Нехай би! Сколихнувши рив душу,
можна й не дати застоятися, а справа хоч і
опізнана, то — ліпше пізно, як ніколи.

Але ні!

Мину місяць, оптимістично беручи: два і зно-
ву тихо, неважливо проходять події.

А та справа?...

Спитайте тоді когонебудь...

— Ах, так, причудую собі щось... Так, так,
пам'ятаю. Але...

І махне байдуже рукою.

Галакціон Чіпка.

настрій, бо в слові кристалізуються наші думки
й почування. Також високі тони виходять часа-
ми за різко, думаємо, тому, що співачка пере-
важно упозовує уста і горло на букву „і".

Уложити програму так, щоб тримала слу-
хача до кінця в зацікавленні, належить до до-
датніх сторін концерту. Чим більш співачка спі-
вала, тим більш навязувала контакт з публікою.
Дуже гарно були заспівані: арія Дебісія та Сте-
пового „Ні, не співай пісень веселих", а найгар-
ніше поза програмою „Айстри" Лисенка та „Ко-
лисанка" Барвінського.

Направду ідеальним акомпаніатором був
д-р Н. Нижайковський. Концертантку нагоро-
джено квітами та ширими оплесками.

І. Приймova.

Новий Самоуправний Закон

(Друге справлене і доповнене видання)

Ціна тільки 1 зол. 0'80
(з поштовою пересилкою
0'95 зол.). —

Хто надішле належність складанкою П. К. О. 504.060
тому негайно вишле книжечку Адміністрація „Ді-
ла". — Львів, Ринок ч. 10.

3 кіна.

КІНО „АТЛАНТИК": НОВІ ЛЮДИ.

Багато в цій совітській фільмі побуту — це
найкраща її примета. Життя деревних робітни-
ків над Волгою на берегах і на дарабах. Це тло до
любовної історії, що починається трагічною пот-
кою. Молодий сільський робітник стає причиною
смерти свого господаря і втікає в ліс, щоб оми-
нути карі. Станє невинним співником злодія і
попадає до карного поправчого дому. Там його
наставники відкривають у ньому талант: хлоп-
чина амалку грає незвичайно гарно на сопілі.
Його віддають до музичної консерваторії, де з
нього виходить дуже талановитий флейтист. Пі-
сля студій він не може вернутись у рідне село,
щоб його не пізнали. Навіть дівчини, яку ввесь
час кохав, відрікається на очах своїх товаришів,
щоб не догадалися, хто він. Але все відкривають
на час і все кінчиться „теппі-ендом", як у на-
йбільше „буржуазських" фільмів.

В тут мистецькі спенки — справжня насоло-
да для ока та вуха — краєвиди та фрагменти
концерту. Фільм має природне шепришнене
темпо так, що можна бачити картини природи та
руху людей, наче в дійсності. Залипає любов-
ної пари та розмови побелані свіжими малюв-
ками.

З друкарні Вил. Соїлен. Лито^н. Львів. Ринок 10.